

Література:

1. Becker G. The Economic Approach to Human Behavior / G. Becker // University of Chicago Press, 1978. – 320 p.
2. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж.М. Кейнс. – Пер. с англ. – М.: Экономика, 1978. – 496 с.

Уляницька Вікторія

Студентка групи ФУМм-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Квасниця О.В.

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Економічна ситуація, що склалась в Україні, характеризується загрозливим зростанням боргового навантаження, що є одним з базових факторів гальмування розвитку економіки країни. В умовах невизначеності напрямків боргової політики, відсутності цілісної системи законодавчого регулювання порядку утворення, обслуговування і погашення державного боргу останніми роками в Україні спостерігається стрімке нагромадження його обсягів.

Загрозливі тенденції в борговій сфері впродовж останніх декількох років посилюються внаслідок ескалації політичних кризових явищ на тлі продовження воєнного конфлікту на сході країни, продовження економічної рецесії, накопичення проблем з функціонуванням фінансової системи в умовах зниження кредитних рейтингів України, підвищення соціального напруження в суспільстві.

В сучасних умовах нестабільності глобальних фінансових ринків та одночасно зростаючих потреб країн у дефіцитному фінансуванні об'єктивною вимогою часу є перегляд існуючої практики управління державним боргом і трансформація цього процесу на якісно новий рівень. Як переконує світова практика, ключовими факторами в реалізації цього завдання є створення дієвого механізму управління державним боргом, що передбачає використання сучасних технологій та методів управління, застосування інструментів і важелів, націлених на мінімізацію ризиків і негативних наслідків державних запозичень та підвищення ефективності стратегічного управління державним боргом. Зокрема, необхідно особливу увагу акцентувати на таких трьох критеріях політики управління державним боргом, наведених в порядку їх пріоритетності: управління ризиками державного боргу; визначення середньозваженого терміну погашення боргових зобов'язань держави та управління ліквідністю [2, с. 10].

Наявність суттєвих деформацій у структурі державного боргу України та позичкового фінансування дефіциту державного бюджету вимагають адекватних заходів, спрямованих саме на мінімізацію ризиків боргового фінансування – відсоткового, валютного і ризику пролонгації боргу, які у країнах з ринками, що формуються, демонструють тісний ступінь взаємозалежності [1, с. 36]. Цільова функція управління державним боргом має зводитися до «мінімізації ризиків у поєднанні з низькою вартістю обслуговування боргу». Відтак, управління ризиками боргового портфеля держави є комплексом взаємопов'язаних дій, ключовими складовими яких є оцінка та аналіз основних ризикових факторів, безпосереднє управління ідентифікованими ризиками із застосуванням різноманітних методів впливу на них (їх нейтралізації) [3].

Управління ризиками державного боргу є системним і комплексним процесом, що реалізується у двох площинах:

- на макроекономічному рівні з точки зору оцінки та аналізу взаємного зв'язку формування портфеля боргових зобов'язань із загальнодержавними економічними процесами, необхідності взаємного балансування грошових потоків та розробки стратегічних орієнтирів;

- на рівні сформованого портфеля боргових зобов'язань шляхом управління внутрішньою структурою зобов'язань, зокрема через оптимізацію боргового портфеля щодо валют запозичення, ставок, джерел, термінів запозичення тощо з метою збалансованого поєднання вартості та ризику.

Зважаючи на необхідність уникнення негативних наслідків державного боргу для фінансової системи та економіки загалом у більшості країн з розвиненими ринками (а також у деяких країнах з ринками, що формуються) почали звертати значну увагу на управління ризиками державних боргових зобов'язань, яке з часом виокремилася у відповідну сферу управління державним боргом – борговий ризик-менеджмент. Варто зазначити, що визначення суті ризику, який притаманний державному боргу, і його видів є початковими стадіями ризик-менеджменту. Важливим аспектом мінімізації ризиків є визначення підходів до формування оптимальної структури боргу за ознаками валюти, відсоткової ставки і термінів виконання зобов'язань [4, с. 5].

Реалізація повноцінного боргового ризик-менеджменту є можливою за умов усвідомлення його важливості та необхідності на усіх стадіях процесу управління державним боргом. А основою якісного управління ризиками є комплексність, безперервність, наявність відповідної інформаційної бази для визначення ризикових факторів і їх подальшої оцінки.

Одним із ефективних заходів щодо зменшення ризиків, пов'язаних з управлінням державним боргом в Україні, є створення стабілізаційного

фонду, котрий наповнювався б у період сприятливої кон'юнктури та міг би використовуватися на фінансування дефіциту та інших статей бюджету за рахунок своїх активів. Це надасть додаткові можливості для зменшення валютних ризиків, підвищення рівня кредитоспроможності країни та відповідного зниження вартості державних запозичень для уряду.

Література:

1. Бенч Л.Я. Боргова політика в Україні: реалії та перспективи / Л.Я. Бенч, Р.М. Корнацька // БізнесІнформ. – 2014. – №2. – С. 35–39.
2. Богдан Т. Сучасні підходи до управління ризиками державного боргу / Т. Богдан // Вісник НБУ. – 2011. – №11. – С. 10–17.
3. Основні питання управління державним боргом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fnrep.kiev.ua/structure/govsecurities/general_ua.php.
4. Квасниця О.В. Теоретичні підходи до обґрунтування ризиків державного боргу / О.В. Квасниця // Економічний аналіз. – 2014. – Том 18. – №1. – С. 162–68.

Чонка Наталія

Студентка групи ФДГзм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Булавинець В.М.

ЧИННИКИ ДИФЕРЕНЦІАЦІ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Згідно міжнародних стандартів, доходи населення є індикатором соціально-економічного розвитку держави та важливим показником суспільного добробуту. Характерною рисою сучасного українського суспільства є суттєва диференціація населення за рівнем доходів, котра істотно посилилася протягом останніх років. Причиною цього став військовий конфлікт на сході та складна суспільно-політична ситуація в країні в цілому. Все це поглибило системну кризу, зумовило виникнення нового явища в економіці України під назвою «раптова бідність» та призвело до появи нових обмежень і ризиків у процесі формування доходів домогосподарств в Україні. Через економічні й соціальні негаразди спостерігається значне падіння реальних трудових доходів населення, знизилася його купівельна спроможність, зростає рівень безробіття, відбувається стрімкий відплив висококваліфікованих кадрів за кордон, загострюються проблеми бідності та нерівності. Саме тому, дослідження проблем формування та розподілу доходів вітчизняних домогосподарств є сьогодні досить актуальним і необхідним.

Нерівність доходів притаманна усім економічним системам, однак, вона не завжди є негативним явищем. Так, незначна диференціація доходів навіть може стимулювати економічний розвиток. Проте, високий